

[STRATEGIE]

MADOFF IN BELGIË

Knipperlichten voor zwendelaars

In de Verenigde Staten loopt er een onderzoek tegen de beleggingsfraude van Bernard Madoff – goed voor drie miljoen slachtoffers en een totaal bedrag van 50 miljard USD. Ook ons land wordt volgens Frans Roest geteisterd door Ponzi-zwendelaars. De Nederlandse parketmedewerker schreef een boek met preventieve tips.

Professionele zwendelaars misbruiken de financiële crisis om hun fraudeschema's toe te dekken", waarschuwt Frans Roest, senior parketsecretaris bij het Functioneel Parket in Nederland, belast met fraudebestrijding. Ook zwendelaars hebben af te rekenen met een gebrek aan liquiditeiten. Roest: „Ik voorspel dan ook voor België een toename van het aantal dossiers van beleggingsfraude. Het probleem moet dan wel onderkend worden. Veel zwendelaars komen echter keurig over en beroepen zich op overmacht en op slechte beursresultaten, terwijl ze in werkelijkheid een groot deel van het belegde geld hebben verduisterd.”

Volgens de ambtenaar van het Openbaar Ministerie in Nederland is de zogenaamde Ponzi-zwandel (zie kaderstuk) een onderschat probleem in België. Roest: „Voor zover mij bekend zijn alleen Eric Goven, de voormalige beleggingsadviseur van Kredietbank in Lubbeek die 20 miljoen EUR verduisterde, en Etienne Bert door respectievelijk de rechtbank van Leuven en die van Oudenaarde in 2008 voor beleggingsfraude veroordeeld.”

Op aanraden van sp.a-fractie leider Dirk Van der Maelen schreef de Nederlandse ambtenaar – die in Antwerpen woont en lid is van een Vereniging van Forensische auditoren – een rapport over de typerende kenmerken van grensoverschrijdende oplichting met beleggingsproducten (*).

Kopie

In zijn boek beschrijft Roest uitvoeriger het klassieke scenario van de oplichters. „Meestal kopiëren ze zoveel mogelijk de legale beleggingsinstellingen. Bij nader toezicht blijken de documenten en beweringen echter niet te kloppen. Door hun technieken aan een breed publiek

bekend te maken, hoop ik nieuwe slachtoffers te kunnen vermijden. Een gewaarschuwde belegger is er twee waard. Goed opgezette fraudestructuren strekken zich altijd uit over meerdere landen, waardoor het voor de investeerder moeilijker is informatie te vergaren of een rechtszaak op te starten.”

De aanvankelijke betaling van hoge rendementen aan inleggers werkt aantrekkelijk voor investeerders. Roest: „Dit zijn vaak familieleden, vrienden en kennissen van de participanten die daadwerkelijk al een vergoeding ontvingen. De ogenschijnlijk fortuinlijke beleggers vertellen dit natuurlijk door en wekken daardoor de indruk dat hun investering succesvol is geweest, waardoor ook andere personen overgaan tot het uitlenen van gelden aan de zwendelaar. In dit stadium zijn de spaarders zo verblind door

„Professionele zwendelaars misbruiken de financiële crisis om hun fraudeschema's toe te dekken.” Frans Roest

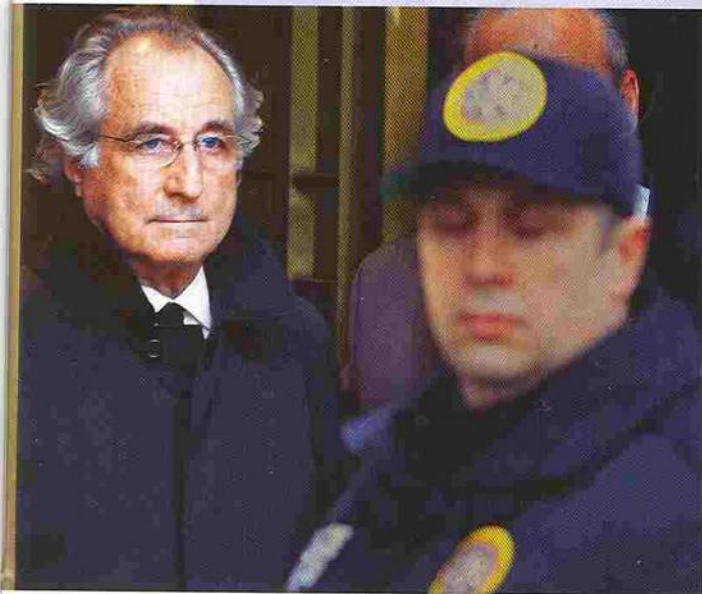
de te verwachten resultaten – al dan niet met een groot vertrouwen in de zwendelaar – dat ze bereid zijn een tweede kapitaal te beleggen bij dezelfde zwendelaar of bij een rechtspersoon die aan de organisatie is gelieerd.” Ogenscheinlijk vindt de uitbetaling van de voorgespiegelde beleggingswinst op geregelde tijdstippen plaats. In werkelijkheid wordt de beloofde rente gefinancierd door de ingelegde gelden. Roest: „De geldverstrekkers krijgen dus een sigaar uit eigen doos gepresenteerd.

Ponzi-techniek

Vorige maand legde het adviesbureau Deminor een klacht neer tegen drie beleggingsfondsen uit Luxemburg voor de slachtoffers van Bernard Madoff, de Amerikaanse oplichter die eind vorig jaar van zwendel beschuldigd werd. De voormalige voorzitter van de technologiebeurs Nasdaq zou drie miljoen beleggers hebben opgelicht voor een totale waarde van 50 miljard USD door middel van de zogenaamde Ponzi-techniek.

In dit piramidespel betaalt de tweede deelnemer het rendement van de eerste belegger, enzovoort. Vastgoed, life-settlements, teakplantages, schepen, schilderingen en bedrijfsobligaties zijn de belangrijkste sectoren waarin de zwendelaars actief zijn. Volgens Nederlandse cijfers wordt er zo bij onze noorderburen jaarlijks voor minstens 750 miljoen EUR verduisterd. België beschikt niet over gepubliceerde statistieken.

**Zwendelaar
Bernard
Madoff
maakte
3 miljoen
beleggers
50 miljard
USD lichter.**

REUTERS

Bovendien worden ze in twee fasen opnieuw verleid om hun geld aan de zwendelaar uit te lenen, maar ditmaal voor een langere periode. Als er op een bepaald moment gebrek aan liquiditeiten dreigt, zal de zwendelaar de terugbetaling proberen uit te stellen door met tal van uitvluchten op de proppen te komen. Het gebrek aan liquiditeiten zal de zwendelaar ook proberen op te lossen door nieuwe lucratieve beleggingsproducten en beleggingsprogramma's aan te bieden, die veelal juridisch

losstaan van de oude rechtspersonen. Het nieuw aange trokken geld wordt vervolgens gedeeltelijk aangewend om de verplichtingen van de beleggers uit de oudere rechtspersonen na te komen."

Het meeste geld wordt echter niet belegd, maar aangewend voor privédoeleinden, waaronder een zeer luxueuze levensstijl. Als voorbeeld verwijst de Nederlandse parketmedewerker naar flamboyante personen zoals Jean-Pierre Van Rossem (Moneytron) of Eric Goven. Roest: „Zodra de poel van potentiële investeerders is opgedroogd of het de zwendelaars te heet onder de voeten wordt, slaan ze op de vlucht. Investeerders die niet tijdig zijn uitgestapt, blijven met de gebakken peren zitten en verliezen hun kapitaal."

Kenmerken

Roest ziet een duidelijk patroon in de werkwijze van de zwendelaars. In zijn nota somt hij de belangrijkste knipperlichten op die de kandidaat-beleggers moeten aansporen dubbel voorzichtig te zijn:

1. de inleg bedraagt 50.000 EUR of meer
2. gewaarborgde kapitalen en garantiefondsen
3. inschakeling van onwetende bekende personen
4. buitenlandse uitdrukkingen
5. lening in plaats van risicovolle belegging
6. hoge gegarandeerde rendementen
7. gepoolde bedragen
8. overmacht
9. geheimhoudingsclausule
10. sponsoring van hypeprojecten
11. geen vergunningen
12. duistere onkostenstructuur
13. het wekken van vertrouwen
14. marketingtechnieken
15. buitenlandse rechtspersonen.

Tot slot wijst de senior parketsecretaris er nog op dat uit zijn studie is gebleken dat slachtoffers van beleggingsfraude zelden aangifte doen van zwendel. Dit heeft verschillende redenen. Roest: „Slachtoffers willen soms gewoon niet geloven dat ze zijn opgelicht, terwijl de feiten voor zich spreken. Ook kan er sprake zijn van angst voor schending van de getekende geheimhoudingsverplichting indien ze naar de autoriteiten stappen, waardoor ze de geheimhouding schenden en hun inleg kwijtspelen. Voorts kan het zo zijn dat de slachtoffers zich schamen, dan wel vrezen voor reputatieschade. Vaak is er in het verleden ook sprake geweest van het inleggen van zwart geld en ook dat hangen de slachtoffers van beleggingsfraude liever niet aan de grote klok. Al bij al loopt een beleggingsfraudeur maar een beperkt risico dat slachtoffers naar de politie toestappen en dat is natuurlijk koren op de molen van een fraudeur. Ik hoop dan ook niet dat de zwendelaar als lachende derde uit deze kredietcrisis naar voren komt." ■

Eric Pompen

[*] De volledige studie kunt u lezen op de website van Moneytalk en Cash.

